

ცნობის ფურცელი

სურათებიანი დამატება

77

დამატების № 66

კვირა, 10 ნოემბერი 1902 წ.

ბაზმის № 1900.

(პიტიდან)

ზაფხულის დღე აწურება,
ბინდი იფრეს ტყის და ველსა,
ჭურში დგას სურნელებსა,
მთავრე მადლით ჭიქის ნათელსა.

ჭრატანნი და გორადა,
მიაშურს მდინარესა;
დემიდა... მგზავრს მოესმა
წელის ჩქერა და შწარე გუნესა.

იქ წყალმა ბანაობდა
ტურფა ვლფა*) ტან-კახიდა,
მჭუმუნვარება და დაღობდა
მთავრის სხივით მოფენიდა.

o. ბაქრაძე

ქ ლ ფ 5

*) ელფები, ტრანზის ხალხთა წარმოდგენით, სულგბო, რომელიცე ადამიანის ხანა აქეთ, ნაზნი არან, უფრო მუსიკა და ცეცხლ.

კურთხეულ იყავ!

(ინტელიო ლეკვან)

ჭენიე სქეგეანისა.

ერთ მოკაშეაშებულ ღამეს ბრძენი და დიდებული კრიშნა ღრმად ჩაფიქრდა; შემდეგ სთქვა:

„მე მეგონა, ჭეგეანაზე კაცი ყველა ქმნილებაზე უფრო მშვენიერი იყო, მაგრამ—დნე უბედურებას!—მოესტყუდი. აი, ჩემს წინაშე ლოტოსის ყვავილია; წყნარად არბეცს იმას ღამის ნელი ქარი; ოჰ, ვინ იცის, რამდენად უფრო მშვენიერია იგი ყოველ სულიერ არსებაზე! იმისი ნაზი ფოთლები გადაშლილიან მთავრის ვერცხლის ფერ შუქზე; აღარ შემძილიან თვალი მოვაშრო... დიალ, კაცთა შორის ამისი შესავსი არაფერი მოიპოვება!“

მაგრამ ერთ წამს შემდეგ კრიშნამ გაიფიქრა:

„მე, ღმერთმა, ჩემის ღვთაბრძენის ძალით რატომ არ უნდა შევქმნა იმისთანა არსება, რომელიც ადამიანთა შორის ისეთივე იყოს, როგორც ყვავილითა შორის ლოტოსია?... დეი, ადამიანისა და დედა-მშის სასიხარულოდ ასე მოხდეს! ლოტოსო, გადაიქცე ცოცხალ ქალწულად და წარმოსდექ ჩემს წინაშე!“ ტალა, თითქოს მერცხლის ფრთები შეგებო, ოდნავ შეირბა, მთავარე უფრო გაბაწყინდა ცაზე, დამე უფრო მოიწმინდა, ტორალებმა აუმაღლეს გალობას, მაგრამ უცებ გაუქუნენ. და, აი, ამ ღროს სასწაული მოხდა: დიდებულ კრიშნას წინაშე წარსდვა ადამიანად, ყმაწვილ-ქალად ქცეული ლოტოსი.

იმის დანახვაზე თვით ღმერთიც კი განცვიფრდა.

—ღმერთს შენ ტბის ყვავილი იყავი,—სთქვა კრიშნამ:—ღმერთს კი უნდა გადაიქცე ჩემს გულს-თქმის ყვავილად... აღძარ ენა!...

და ახალგაზდა ქალწულმა ისე წყნარად დაიწყო ჩურჩული, როგორც ლოტოსის თეთრი ფოთლები ნელის ნიავის შეხების დროს შრიალებენ ხოლმე.

—ღმერთო!—სთქვა ქალწულმა.—შენ გადამაქციე სულიერი არსებად; სად მომცემ ეხლა საცხოვრებელ ბინას? წინად, როდესაც ყვავილი ვიყავ, ყოველ ქარის შემობერებაზე ხან ვცახცახებდი, ხან კიდევ თვალმებს ვებუქავდი; თავზარს მცემდა ძლიერი წვიმა და ქარიშხალი, მაშინებდა დღე-ქუჩა, მაშინებდა თვით მზის მწვავი სხივებიც. შენ ბრძანე ჩემი გაქალწულება, მაგრამ ჩემი თვისება მიინც შემზრა: ეხლა მაშინებს მე დღემაში და ყოველივე ის, რაც მასზედ არსებობს... სად მიბრძანებ, რომ ვიცხოვრო?“

დიდებულმა კრიშნამ აღაპყო ბრძენი თვალები ვარსკვლავებისაკენ და ერთის წამის ფიქრის შემდეგ ჰკითხა:

- არ გინდა მთის მწვერვალზე სცხოვრობდე?
- იქ თოვლ-ყინვაა, უფლო! მეშინიან.
- მაშ აფიგებ ტბის ძირში საარაკო ბროლის სასახლეს.
- წყალია სიღრმეში, საშიშარი თევზები და გველეშაპები ცხოვრობენ იქ, მათი მეშინიან, ზეცკე!
- გინდა თუ არა თვალდაღუწვნილ ველოდ ცხოვრება?
- ჰოი, ღვთაებზე, იქ ხშირად გრიგალ-ქარიშხალი მიმინვრებს!...

—მაშ რა გიყო, გაქალწულბულო ყვავილო? ჰო, ელალორის გამოქვაბულებში სცხოვრობენ წმინდა განდგელები...

არ გინდა გამოკვებულში სტოგორბდე ქვენიერებას მოშორებულო?

— იქ ბნელა, უფალო! მეშინიან.

ამსობაში აღმოსაფლეთისკენ გამოჩნდა ცისკარი. იგი თავის შუქით თანდათან ანათებდა ცას და დღეამიწას; ოქროს ფრად ჰღებავდა სარკის მსგავს ტბის ზედა პირს, მაღალ

ქ. ეარსა, ადებული 25 წლის წინაჲ.

ქ. ეარსა.

კრიშა ქეაზე დაჯდა და დაფიქრებულმა იაგი ხელებს დააყრდნო. ქალწული იღვა იმის წინაშე და შეშინებული ცახ-ცახებდა.

ბზის ხეებს და მცენარეებს.

ამ დროს ახმაურდნენ წყალში ვარდის ფერი აკაურები, მტრედის ფერი წეროები და თეთრი გელეები; ტყეში ფარშა-

ვანგებმა შექმნეს ქრამული. მგალობელთა გუნდის სხვა და სხვა ხმას შეუერთდა მარგალიტის საღაფზე გაბმულ სივების ხმა და ადამიანის სიმღერა.

კრიშნა გამოფხიზლდა.

— ეს მგოსანი ვაღმიკია, — სთქვა იმან: — მზის ამოსვლის ამკოპს.

ერთის წამის შემდეგ გადიხვალან ერთმანეთში ჩაწუნული წითელი ყვავილები და ტბის პირად ვაღმიკი გამოჩნდა.

მწვენიერ ქალწულის დანახვაზე ხმა გაქმნდა და დაკრა "შესწყევტა": მარგალიტის საღაფი ნელ-ნელა გამოაკოცდა ხელოდან; საუცხოოა სანახავეი განცდილებული გაცეცხველსავეით იღვა, თითქოს აღდებულ კრიშნას იგი გარკვეულ ხედ გადაექცეოს.

ღმერთს იამა ეს ხელოვნური, უსიტყუო აღფრთოვანება ბრძანა:

— გამოფხიზლი ვაღმიკ და ილიაბარკე.

ვაღმიკმა წარმოსთქვა:

— მიუყარს...

ერთადერთი ეს სიტყვა-ლა მოაღვა პირზე, მეტი ვერაფერი სთქვა.

უძებ კრიშნას სახე ვაუბრწყინდა.

— საარაკო ქალწულო! — წაილიაბარკე იმან: — მე შენ ღირსეული ადგილი მოგინახე; დაბინავდი მგოსნის გულში...

ვაღმიკმა ერთხელ კიდევ გაივიორა:

— მიუყარს...

ყოველად ძლიერ კრიშნას სურვილმა და ყოველად შემძლე ღვთის ძალმა ქალწული დაუყოვნებლივ მგოსნის გულში დაამკვიდრა. ამავე დროს ღმერთმა ვაღმიკის გული ბროლსავით მჭკრივალე ვახადა.

ქალწული, ზაფხულის დღესავით მზარწყინავი და მედიდურ განგის ტალღასავით მწვიფილიაბინი, შევიდა იმისთვის განზრახვებულ ბინაში. მაგრამ, როდესაც ჩაიხედა მგოსნის გულში, იმის სახეს ნაცრის ფერი დაელო.

აღდებულ კრიშნა განცვიფრდა:

— გააკებულო ყვავილო, —

შევიკითხა იგი, — ნუ თუ შენ მგოსნის გულეკ ვაგინებ?

— ზუკავ! — მიუგო ქალწულმა: — ოპ, როგორი თავმესაფარი ამოპირიხე: აჰ, ამ ერთ გულეში, ჩემმა თვალებმა დაინახეს თოვლით დაფარული მთის მწვერვალელები, სახარელ მხეცებიან სასენ ზღვის უფსკრული, თვალდაუწყვედი გრიგოლ-ქარიშხალიანი მინდვრებედა და ელლორის ჩამობნებულე კვირქვაბულები... ჩემი სული შფოთავადღვამ მოიცვა... გეყოლა და პირინმა კრიშნამ უოხა:

— დამვიდდი, გაქალწულეზულო ყვავილო! თუ ვაღმიკის გული დაფარულია თოვლით, შენ გაზაფხულის თბილი ოპშორად მოვლინე, რომ დაადნო ეს თოვლი; თუ იგი ზღვის უფსკრულია, შენ იქ მარგალიტის თვალის მაგიერობა გასწე; თუ თვალ-გადწყვედი ევლია, მიმოჰნატე იქ მდინერი; თუ ყვავილები და თუ ელლორის ჩამობნებულე გამოკებაულია, — იმ წყვილიაში იყავ მომადლებულ მზის ბრწყინვალე შუბაე...

— და კურთხულ იყავ!

დაუბრა ვაღმიკმა.

ბეტრე მსჭავანანი.

მუხბალტრის თინაშემქმის დღიური.

(ან. ჩხვივლან)

1563 წ. მაისის 11. ჩვენი სამოკი წლის ბუხბალტრი გლოტკინი ექიმის რჩევით კონიათი რიქსა სემადა თურმე და სახალით ვახდა ავით... ექიმები დებჯივითი ამბობენ ხელ მოკედლებათა. ძლივს ბუხბალტრობას არ მივიღებ! რამდენი ხანი ამ ადვილს მპირდებინა...

მივიდა კლმშევეს უსათუოდ სამართალში მისცემენ. ვილაკა შემოსულიყო საქმიანთვის და ბიუროკრატი ეწოდებინა მისთვის, იმასაც აელო და კარგად გაეტყინა. მისი სამართალში მივიცემა — თითქმის ვადაწყვეტილია.

აღდეს დეკოტა *) მივიღე კუქის ავადმყოფობის მოსარჩენად.

1565 წ. ავისტოს 3. ბუხბალტერ გლოტკინის ისევ ასტკივდა გული. ძალიან თურმე ახვილებს და ისევ რქსა და კონიას სვამს. თუ მოკვდა — ადვილი ჩემია!.. იმიღე კი მაქვს, მაგრამ ევეკე კი შემიგება, რადან დავრწმუნდი, რომ საოფლე ყოველთვის სიკვლით თურმე არა თვადებმა!

კლმშევეს სომხისთვის ვექსილი გამოვგლიჯინა ხელიდან და დებია. იქნება სასამართლომის მივიღე საქმე?!

ერთი დედაკაცი (გურიევა) მეუბნებოდა გულში, კუქი კი არა გაქვს მოსული, ბუხბალი გაქვსო. შესაძლებელია.

1567 წ. თიბათვის 30. არაბეთში ხოლოვა განენილა. იქნება რუსეთშიცა ვადმოვიდეს და მაშინ უუტრე რამდენი ადვილი განთავისუფლებმა. შევიძლება მოუხე გლოტკინეკ იმსებრბოლოს და მისი ადვილი მე დამჩრეს. ღმერთო, რის ამტანი არ არის ადამიანი! აშდენი ხნის ცხოვრება ჩემს აზრით საძრახისიეკ კია.

რა ექნა, ე კუქს როგორ მოვევარო? მირჩევენ სეინტრის წვენი სეიო.

1570 წ. იანვრის 2. გლოტკინის ეზოში მთელი ღამე ძალიე ღმეოდა. ჩემი მოამსახურე პელო მეუბნება: ეს ნამდვილი ნიშანია სიკვლილისო და მთელი ღამე, ორ სათამაის სულ იმაზედ ვლაპარაკობითი — ბუხბალტრობას რომ მივიღებ როგორი ჭურჭი ვიციად და როგორი ხალითია. იქნება ჯვარიც დავიწერო და თუ ჯვრის წერა დის მივიდა საქმე, რასაკერაველია, ქვიჩეზედ დავიწერე ჯვარსა.

გულში კლმშევეი ქალკისი საკრებულთან ძალით გამოვეყნათ, რადან რაღაც ბილწ სიტყვებს თურმე ამბობდა და გაქართა დებჯივითის წვერის პატროტული გრძობა მასხარად ავგელო. უბუნასწენლი თურმე სჩივის.

მინდა ექიმს ბოტკინს მივგარათო, იქნება იმან უშველოს რამე ჩემ კუქსა. ამბობენ კარგათა სწამლობასო...

1578 წ. თიბათვის 4. ვეტლიანკაში პირი განნდაო, იწერებინა. ხალხი ბუხსავით თურმე იხოცება. გლოტკინი ამ შემხბვევის გულისთვის პილიპინზედ დაყენებულ არაყს თურმე სვამს. იმისთანა ვადახარწილ ბებრის აძრაც ეს არაყი უშველის. თუ პირი ჩვენსაც განნდა მაშინ კი ბუხბალტრობას უშვევალად მე მივიღებ.

1583 წ. თიბათვის 4. გლოტკინი ცვდება. სანახვად ვიყავ და თვალტრემიანი შევევედრე, მამატიე, რომ სულ შენი

*) ნადელი ბალახების წყენი.

გენახადაან. — უსკაპი ა. კოვასჰილანის.

სიკვდილის ნატვრაში ვიყავი, მეთქი. მაბატია დიდსულოვნად, და მირჩია რკოს ყავა სვი და კუჭზედ ის გარგებსო.

კლემენტე კინლამ კიდევ სამართალში მისცეს, ნაჭირავე-ბი პიანინო დევირაფებინა ურისისთვის. მიუხედავად ყველა ამისა სტანისლავის ორდენი აქვს და ჩინით კოლექციი ასეს-სორია. საკვირველი ამგები ხდება ჰევენსიერობაზე!

ორი მისხალი კოუა, მისხალ ნახევარი კოლინჯეანი, ერთი მისხალი ცხაერ არაკი, ხუთი მისხალი შვიდი მშის სისხლი; ყველა ეს ერთად უნდა აირიოს და ერთ ბოთლ არაჯუხედ დი-იუნონს—ძალიან თურმე კარგია მოშლილი კუპისთვის.

იგივე წელი. თიბათვის 7. გუშინ გლოტკინი დასასულა-ფეს. ვი ჩემი ბრაილი! იმის სიკვდილმა მე ვერაფერი მარ-გო! თეთრ სულარაში გამობეველი მელანდება ყოველ ღამე და თითო მემუქრება. ოპ, ღმერთო, ღმერთო, ბუხბალტრად მე კი არა, ჩალიკოვი დანწუნეს. მე კი არ მომკეს ეს ადგილი და ვილაქ ახალგაზდა ბიჭი კი მოიჭყვის! მერე რადა, მიითომ ის მე მჯობდეს, სრულიადაც არა, მარტო იმიტომ რომ დედა

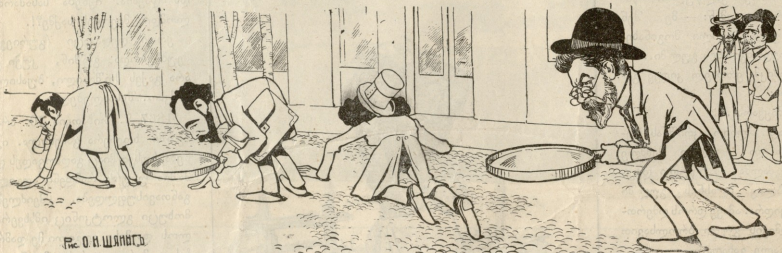
დენერლის ცოლი ჰყავს. წაიღინენ და გაჭირნენ ჩემი ოცნე-ბანი!

1886 წ. მაკათვის 10. ჩალიკოს ცოლი გეტქვა. დარ-დობს საწყალი—იქნება დარღით თავიკ მოიკლას. თუ ეს ასე მოხდა—ბუხბალტერი მაშინ მე ვარ!.. ამაზედ ლაპარაკობენ კიდევ. მაშასადამე, იმედი ჯერ არ დაკარგულია, ჯერ კიდევ შეძლებულია ცხოვრება და ვინ იცის, იქნება ქუჩუქიკ შორს არ არის ჩემგან. ხოლო რაც შეეხება ცოლის შერთვას, მე წინა-აღმდეგი არაფერი მაქვს. რატომ არ უნდა დაეკორწინდე, თუ კარგი შემთხვევა მომეცა, მხოლოდ ეს არის ვისმე რჩევა უნ-და ვისთხოვა; სახუმარო საჭმე ხომ არ არის!?

კლემენტეს ქალაქის საკრებულოში დენერალ ლირმანის კალოშები ჩაეტვა. ერთი ვი ვეღაზი ატეხილა!

ჩვენმა მეკარემ მირჩია სულემა სვი—კუპისთვის კარგიაო, უნდა ვსცადო.

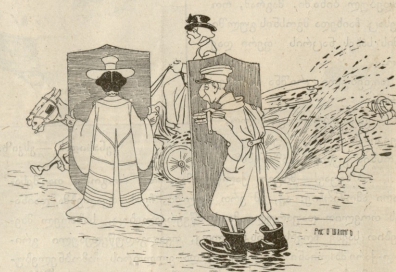
ივ. ჰ—ა.

ქალაქის გამგეობა ეძებს შვიდი წლის წინად დაკარგულ ქვა-ნახშირს.

აი შედგომარეობა!...

საშუალებს „რეზინან“ ფაბრიკების წინააღმდეგ წვიმან დღეს.

რედაქტორ-გამომცემელი ალ. ჯაბაძარი.